

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет

Затверджую
Ректор
А.В. Васильєв
4 січня 2017 року

Звіт про роботу
Бібліотечно-інформаційного центру СумДУ
у 2016 році

м. Суми, 2017 р.

Зміст

1.	Бібліотечно-інформаційна система СумДУ	3
1.1	Структура бібліотечної системи	3
1.2	Формування єдиного фонду	4
1.3	Фінансування ресурсів бібліотек комплексу	4
1.4	Основні показники роботи бібліотек комплексу	5
2.	Центральна бібліотека	5
2.1	Структура ЦБ	5
2.2	Загальна інформація про фонд	6
2.3	Фінансування ресурсів	6
2.4	Вибуття з фондів	6
2.5	Комплектування	7
2.6	Основні показники роботи ЦБ	7
2.7	Платні послуги	8
3.	Культурно-просвітницька робота	8
4.	Інформаційна та довідково-бібліографічна робота	9
5.	Навчання користувачів основам бібліотечно-інформаційної грамотності. Популяризація електронних ресурсів	10
5.1	Навчання користувачів	10
5.2	Популяризація ресурсів	11
6.	Науково-методична робота	11
7.	Підвищення кваліфікації співробітників бібліотеки	12
8.	Розвиток мережі та on-line сервісів бібліотеки	13
8.1	Організація роботи мережі бібліотеки	13
8.2	Розвиток on-line сервісів бібліотеки	13
9.	Організація доступу до електронних ресурсів	15
10.	Розвиток власних електронних баз	15
10.1	Сайт бібліотеки	15
10.2	Інституційний репозитарій СумДУ	16
10.3	Електронний каталог бібліотеки	18
10.4	Вплив показників сайтів бібліотеки на вебметрику sumdu.edu.ua	19
11.	Проблемні питання. Основні плани на 2017 рік	20

1. Бібліотечно-інформаційна система СумДУ

У 2016 році робота Бібліотечно-інформаційної системи СумДУ була спрямована на забезпечення повного, якісного і оперативного бібліотечно-бібліографічного й інформаційного обслуговування, забезпечення інформаційних потреб користувачів, створення та розвиток власних інформаційних ресурсів, доступ до світових баз, навчання користувачів з основ інформаційної грамотності, розширення бібліотечних on-line сервісів, підвищення кваліфікації співробітників бібліотеки.

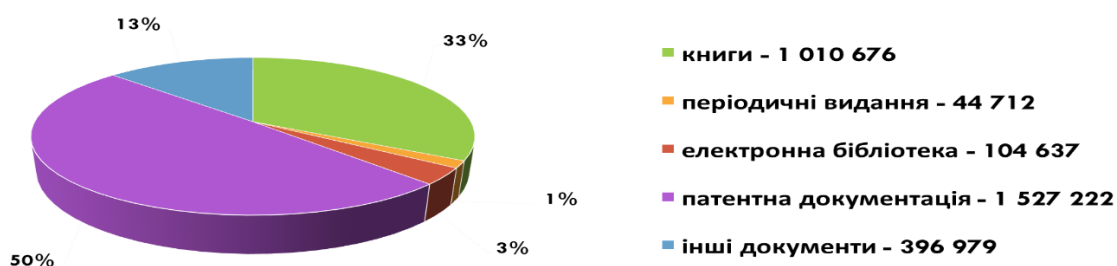
1.1. Структура Бібліотечно-інформаційної системи у 2016 році зазнала змін у зв'язку з об'єднанням СумДУ й Української академії банківської справи (УАБС). На базі бібліотеки УАБС була створена Філія бібліотеки СумДУ, яка увійшла до складу Центральної бібліотеки (ЦБ). На сьогодні до Бібліотечно-інформаційної системи СумДУ входять наступні бібліотеки: центральна бібліотека; бібліотеки при локальних центрах дистанційного навчання; бібліотеки інститутів, технікумів, коледжів; патентно-ліцензійний фонд ЦНТЕІ (Таблиця 1).

Таблиця 1. Структура Бібліотечної системи університету:

Фонд за місцем зберігання: бібліотеки комплексу СУмДУ		
№	Підрозділ	фонд 2016
1	Центральна бібліотека	1 179149
1.1	Медична бібліотека	140 516
1.2	Філія бібліотеки (вул. Покровська, 9/1)	170 545
1.3	36 кафедральних бібліотек	60 939
2	9 бібліотек при локальних центрах дистанційного навчання	28 349
3	Інститут м. Конотоп	17 762
4	Інститут м. Шостка	84 456
5	Політехнічний технікум КІ	72 709
6	Індустріально-педагогічний технікум КІ	41 519
7	Шосткинський хіміко-технологічний коледж	84 550
8	Машинобудівний коледж	76 859
9	Патентно-ліцензійний фонд	1 527 222

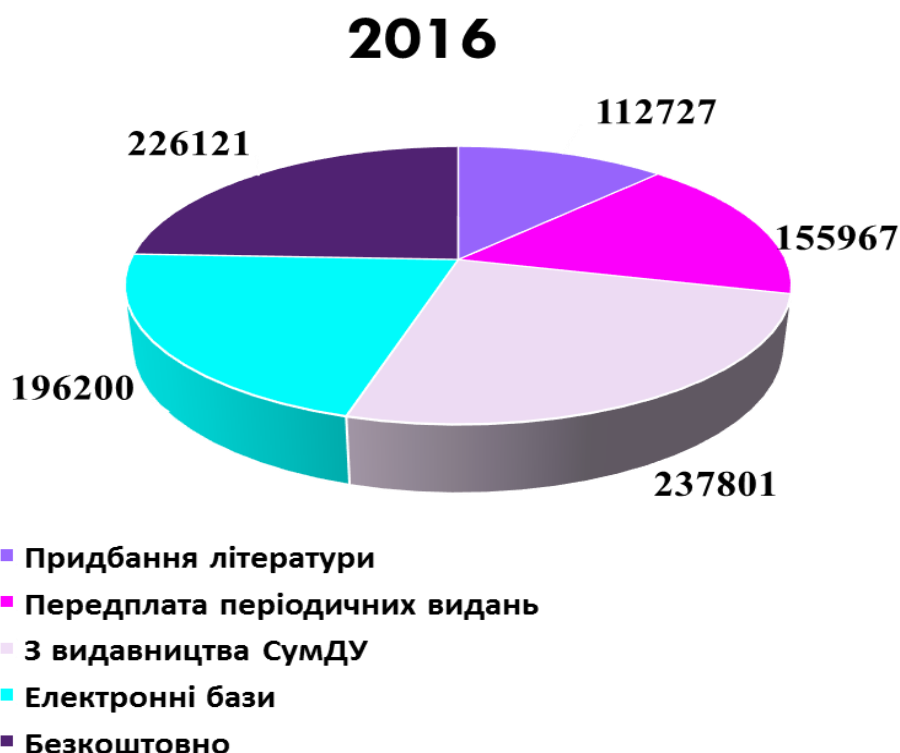
1.2 Загальний фонд комплексу складає 3 084 226 примірників (372 509 назв). У 2016 році надійшло примірників – 24 828

Діаграма 1. Надходження до єдиного фонду.

1.3. Фінансування ресурсів комплексу у 2016 склало 928 816 грн. (Діаграма 2). Фінансування відбувалось за рахунок передплати періодичних видань, придбання наукометричної бази Scopus, доступу до електронної колекції видавництва «CUL-Online». Також були залучені спонсорські надходження: безкоштовний тестовий доступ до комерційних наукових електронних баз; безкоштовні надходження літератури – у дар від читачів, авторів, видавництв, книгообмін тощо.

Діаграма 2. Фінансування ресурсів комплексу.

1.4 Основні показники роботи бібліотек комплексу

У 2016 році кількість читачів бібліотек комплексу за єдиним обліком складає 65 879 осіб. Зростання обумовлене збільшенням кількості віддалених користувачів. (Таблиця 2).

Таблиця 2. Основні показники роботи бібліотек комплексу

Показник	2016
Користувачів за єдиним обліком, у тому числі:	65 879
-користувачів бібліотеки, усього чол.	20 060
-кількість віддалених користувачів	45 819
Книговидача , прим.	4 295 735
у т.ч. документів електронної бібліотеки (ЕБ)	2 407 327
Відвідування , чол.	1 032 454
у т.ч. звернень до серверів бібліотеки	348 709

Розпочата робота зі створення системи доступу до Електронної бібліотеки, Електронного каталогу, комерційних (платних) наукових баз даних і ресурсів тестового доступу, яка об'єднає в єдиний простір інформаційні ресурси базового ВНЗ, інститутів Шостки та Конотопу, Машинобудівного коледжу. Це сприятиме розширенню інформаційних послуг і наданню рівних умов доступу. У бібліотеці Машинобудівного коледжу вже налагоджено доступ до всіх ресурсів бібліотеки (Електронний каталог, Репозитарій СумДУ, електронні ресурси передплачені університетом, та ресурси тестового доступу) через локальну мережу.

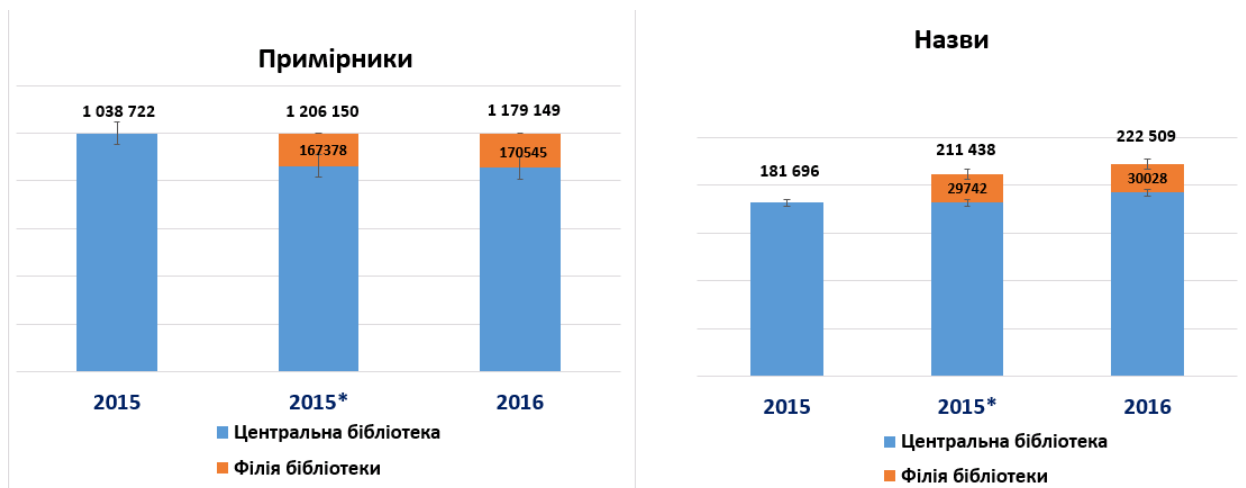
2. Центральна бібліотека

2.1 У зв'язку з об'єднанням Сумського державного університету й Української академії банківської справи (УАБС) змінена структура Центральної бібліотеки: штат співробітників збільшився на 23% (11 співробітників). На базі бібліотеки УАБС створена Філія бібліотеки з 2 абонементів, 1 читального залу та 3 книгосховищ. У 2016 році був створений єдиний інформаційний ресурс (Електронний каталог) на базі програмного забезпечення «УФД/Бібліотека» шляхом конвертації Електронного каталогу бібліотеки УАБС до існуючого каталогу бібліотеки СумДУ: інтегровано в єдину систему 138 211 бібліографічних записів із АБІС «ІРБІС» бібліотеки УАБС.

У 2016 році Філію бібліотеки в Медичному інституті перейменовано в Медичну бібліотеку та створено додатковий Читальний зал навчально-методичної та наукової літератури за спец. «Стоматологія».

2.2 У 2016 році загальний фонд ЦБ налічує **1 179 149** примірників. Загальна кількість назв – 222 509.

Діаграма 3. Фонд Центральної бібліотеки

У 2016 році до єдиного бібліотечного фонду надійшло **14 662** примірників та **11 071** назва.

2.3 Фінансування інформаційних ресурсів

Ресурси бібліотеки у 2016 році сформовані на **877 872 грн.** Із них:

За кошти університету придбано друковані видання та передплачені електронні ресурси на суму **652 551 грн. 17 коп.** з яких:
придбання друкованих видань – 97 981 грн. 52 коп.;
передплата періодичних видань – 120 568 грн. 20 коп.;
надходження з видавництва СумДУ – 237 801 грн. 45 коп.;
доступ до Електронних баз – 196 200 грн..

До фонду Центральної бібліотеки надходили видання з видавництв України, видавництва СумДУ, благодійних фондів, дар від організацій, від НДІ, авторів, Верховної Ради, міністерств і відомств, завдяки книгообміну між бібліотеками.

Комплектування проводилось згідно зі службовими записками кафедр.

Книгообмін 2016 р. організовано з 38 (40) бібліотеками, у т.ч. 35 (30) бібліотеками ВНЗ, відіслано з фондів бібліотеки СумДУ 200 (210) прим., отримано 780 (225) прим.

2.4 Вибуття з фондів

У 2016 році було вилучено з фондів ЦБ 61 254 прим. Це література загублена читачами та замінена рівноцінною; застарілі методичні видання;

друковані видання, які списані з основного фонду до обмінного; зношені та застарілі книги; застаріла періодика (Діаграма 4).

Діаграма 4. Причини вилучення документів з фонду

Вилучення застарілої літератури з фондів бібліотек відбувається виключно після проведення аналізу фонду спільно з завідувачами відповідних кафедр.

2.5 Комплектування бібліотек системи новими надходженнями

До фондів бібліотек системи у 2016 році з нових надходжень передані навчальні та методичні посібники у кількості **4 554** прим., з яких: 42% (1 913 прим.) підручників і 58% (2 641 прим.) методичних посібників передано кафедральним бібліотекам, бібліотекам інститутів Шостки та Конотопу, Медичній бібліотеці.

У зв'язку з перерозподілом фондів Центральної бібліотеки до Філії бібліотеки було передано 7 588 примірників.

Перевірено фонди 2 кафедральних бібліотек – 7 611(3 667) прим., у т.ч.: кафедра військової підготовки – 1 096 прим. кафедра ТМВІ, секція ТМ – 6515 прим.

2.6 Основні показники роботи Центральної бібліотеки

У 2016 році кількість користувачів складає 60 530 чол., у т. ч 45 819 віддалених користувачів. Відвідування - 909 300 чол., у т.ч. звернень до серверів бібліотеки - 342 998, відвідування масових заходів 16 138. Книговидача - 4 119 722 чол., у т.ч. завантажень із серверів бібліотеки – 2 392 643.

2.7 Платні послуги бібліотеки

У 2016 р. збільшилась сума коштів від надання платних послуг бібліотекою та складає 139 181 грн., підвищення відбулося за рахунок підвищення вартості читацького квитка (40 грн.; у зв'язку зі збільшенням вартості витратних матеріалів).

Для Медичної бібліотеки у 2016 році був придбаний касовий апарат, що дало можливість зберегти платні послуги в бібліотеці, тому що відділення банків і банкомати, де можна було б здійснити оплату, відсутні на території медичного інституту.

3. Культурно-просвітницька робота

Культурно-просвітницька діяльність бібліотеки спрямована на формування у майбутніх спеціалістів моральних якостей, національної самосвідомості, інтересу до літератури, мистецтва та сприяє гуманізації та гуманітаризації освіти.

У 2016 році робота проводилася у таких формах:

- Книжкових виставок – 245 (270 – в т.ч 61 УАБС);
- Комплексних заходів – 24 (13);
- Переглядів літератури – 54 (49);
- Бібліографічних оглядів – 100 (102 – в т.ч. 14 УАБС);
- Художніх виставок – 8 (5);
- Масових заходів – 208 (157 – в т.ч.12 УАБС).

Екскурсії бібліотекою – 254 (225), відвідало 5 148 осіб, у т.ч. екскурсії для батьків абітурієнтів під час ЗНО – 9 (7). Під час екскурсій були організовані зустрічі батьків із представниками приймальної комісії факультетів СумДУ, було присутньо – 108 (82) осіб. Проведено екскурсії з переглядом експозиції музею історико-краєзнавчих досліджень СумДУ – 145 (159), які відвідало **2 863 (3085)** особи.

Масові заходи Літературної вітальні, медичної бібліотеки та філії бібліотеки у 2016 р. відвідало **16 135 (20 353 – в т.ч.4 500 УАБС)** користувачів. Заходи проводились згідно зі «Зведеним планом масової роботи бібліотеки на 2016 рік».

Робота проводилася за такими напрямками:

1. Демократизація суспільства, відродження національної культури, історія України, її міжнародні відносини та зовнішня політика (41 захід).
2. Мова та культура мови (19 заходів).
3. Мораль, релігія, філософія, право, етика, здоровий спосіб життя (58 заходів).
4. Економіка (13 заходів).
5. Екологія (11 заходів).
6. Медицина й історія медицини (14 заходів).
7. Краєзнавство (7 заходів).
8. Художня література (41 захід).
9. Мистецтво, музика, театр (11 заходів).
10. Популяризація літератури на допомогу навчальному процесу (35 заходів).
11. Популяризація нових надходжень.

У рамках виконання Указу Президента «Про оголошення 2016 року Роком англійської мови в Україні» та розширення спектру профорієнтаційної роботи, бібліотекою було ініційовано створення «Школи європейських мов». Ініціативу підтримали Департамент доуніверситетської освіти та кафедра германської філології СумДУ. На базі бібліотеки СумДУ її співробітниками були проведені організаційні заходи для учнів «Школи європейських мов СумДУ». Навчальні заняття проходять на кафедрі германської філології. Масові заходи для учнів «Школи європейських мов» проходять у приміщеннях Бібліотечно-інформаційного центру.

У рамках національно-патріотичного виховання, громадської та національної самосвідомості студентської молоді в бібліотеці організована експозиція «Незалежна і єдина, будь навіки, Україно». Матеріали для експозиції передані студентами СумДУ, учасниками АТО.

4. Інформаційна та довідково-бібліографічна робота

Індивідуальне інформаційне обслуговування надавалося 138 (132 – в т.ч. 5 УАБС) абонентам за 349 (375 – в т.ч. 38 УАБС) темами. Усього надано 4 183 (2 464) інформацій.

Здійснювалось масове інформування про нові надходження: проведено **8** (4) Днів інформації, на яких було представлено 3 174 (5 159) прим. Видань і які відвідали 208 (218) користувачів.

Протягом року бібліотека підготувала **інформаційні видання** (друковані та в електронній формі на сайті бібліотеки *library.sumdu.edu.ua*) – **поточні інформаційні списки** (122) з питань вищої освіти, науки,

лінгвістики, медицини, права, економіки; **рекомендаційні списки (2)** з права та національно-патріотичного виховання; **бібліографічні покажчики (2)**, **пам'ятки (1)**.

Анонси заходів бібліотеки на кожен наступний місяць розміщуються на сайті бібліотеки протягом року у розділі «Бюлетені заходів бібліотеки» (у 2016 р. підготовлено **10 бюлетенів заходів бібліотеки**).

Довідково-бібліографічна робота проводиться усіма підрозділами бібліотеки та включає надання усіх видів довідок (тематичних, адресних, фактографічних, бібліографічних тощо). Було надано **23 045** (27 109 – в т.ч. 3 545 УАБС) **довідок за рік**. В автоматизованому режимі виконано – **15 291** (18 891 – в т.ч. 3 220 УАБС) довідка.

Упроваджено послугу «УДК-онлайн» – класифікація наукових і навчальних праць за Універсальною десятковою класифікацією в режимі онлайн (зашифровано **428** (322) наукових праць науковців).

У зв'язку з конвертацією електронного каталогу (ЕК) УАБС до ЕК бібліотеки СумДУ було проаналізовано та відредаговано 243 775 (76 075) описів видань: коригування, зведення до єдиної форми бібліографічних записів, злиття дублетних видань та ін. Процес моніторингу й аналізу конвертованих бібліографічних записів і їх коригування буде продовжено у наступному році.

У зв'язку з переходом на нову web-версію електронного каталогу, збільшилась кількість **консультувань** користувачів 10 020 (9 249) по роботі з Електронним каталогом.

5. Навчання користувачів основам бібліотечно-інформаційної грамотності. Популяризація ресурсів.

5.1. Навчання користувачів

Протягом року було організовано та проведено 14 семінарів, вебінарів і презентацій (362 присутніх), спрямованих на популяризацію ресурсів бібліотеки, навчання користувачів роботі з наукометричними базами даних, електронними ресурсами, наданими у тестовий доступ і передплаченими університетом.

Для студентів першого курсу й аспірантів першого року навчання було проведено 13 лекційних і 56 практичних занять з основ інформаційної культури, на яких були присутні 980 чоловік.

Із метою оволодіння навичками роботи з ресурсами бібліотеки **впроваджено першу лекцію для студентів заочної форми навчання «Основи інформаційної культури» (2 пари/130 студентів)**.

Постійно проводиться індивідуальна консультаційна робота з користувачами (надано 995 консультацій): індивідуальні заняття з

депозиторами кафедр, консультації по роботі з інформаційними ресурсами та користуванням on-line сервісами бібліотеки, on-line довідка з сайту бібліотеки.

5.2. Популяризація ресурсів бібліотек

Із метою популяризації ресурсів університету та бібліотеки здійснювалась підготовка та розповсюдження **друкованих інформаційних матеріалів – 5 666** (5 482): листівки з адресами сайтів бібліотеки й університету, запрошення приєднатися до групи «Бібліотека СумДУ» ВКонтакті, методичні рекомендації для аспірантів по роботі з електронними ресурсами бібліотеки, інформаційні листівки до Міжнародного тижня відкритого доступу, інформаційні закладки на допомогу у користуванні електронною бібліотекою. На засіданнях ректорату та на кафедрах роздано 980 (920) сигнальних листівок про тестування освітніх і наукових баз даних, електронних бібліотек та іншу актуальну інформацію. Під час екскурсій бібліотекою серед абітурієнтів, гостей було розповсюджено 228 (240) інформаційних буклетів про бібліотеку та її ресурси.

Підготовлено та здійснено електронну розсилку інформаційних повідомлень про нові ресурси (передплачені й у тестовому доступі) на всі e-mail користувачів бібліотеки й усіх співробітників університету (40 повідомлень).

Ведеться робота зі студентами, абітурієнтами та науковцями і в **соціальних мережах**. Створено та додано **740** (768) інформаційних постів актуальної тематики в групі «Бібліотека Сумського державного університету» в соціальній мережі «ВКонтакті» – про нові ресурси, анонси, заходи, що проводяться в бібліотеці й університеті, конкурси, стартапи для студентів, віртуальні тематичні виставки та ін. Наразі в групі – **2 983** (2 633) учасники.

Підготовлено 86 (82) **матеріалів** у новини на сайт університету.

Продовжено модернізацію, технічну підтримку, наповнення та підтримку в актуальному стані контентів сайту бібліотеки, сайту електронного каталогу, сайту репозитарію.

6. Науково-методична робота

Наукова діяльність бібліотеки реалізується шляхом:

1. Інформування викладачів та аспірантів університету з актуальних проблем:
 - 23 лютого – «Електронні бази даних для інженерів: ефективний пошук необхідної інформації». Практичне заняття для аспірантів першого року навчання. Присутні – 22 чол.
 - 25 жовтня – «Інституційний репозитарій СумДУ. Самоархівування, помилки при самоархівуванні». Зустріч-обговорення. Присутні – 22 чол.

- 31 жовтня – «Інформаційні ресурси для науки та освіти». Семінар для аспірантів першого року навчання. Присутні – 68 чол.
 - 11 листопада – «Шляхи використання наукометричної системи SCOPUS у Сумському державному університеті». Присутні – 47 чол.
 - 7 грудня – «Антиплагіатна програма Unplag як одна зі складових частин реалізації Проекту сприяння академічній доброчесності в Україні (SAIUP)». Презентація за участі представника компанії Unplag Сергія Ткаченка. Присутні – 36 чол.
2. Бібліографування творчого доробку працівників університету, укладання та видання бібліографічних покажчиків.
 3. Аналіз діяльності підрозділів бібліотеки й окремих процесів.
 4. Робота методичної ради бібліотеки.

7. Підвищення кваліфікації співробітників бібліотеки

Успішність функціонування бібліотеки як центру інформації, соціального інституту зобов'язує бібліотечних фахівців швидко й оперативно реагувати на зміни в інформаційних потребах користувачів, удосконалювати форми обслуговування, надавати якісне інформаційне консультування, розширювати спектр бібліотечно-інформаційних послуг, вимагає систематичного вивчення нових технологій. Функціонування бібліотеки університету залежить безпосередньо від професійного рівня й особистих якостей її працівників. Тому завжди стоїть питання підвищення професійного рівня бібліотекарів із метою удосконалення професійних знань, навичок і вмінь, підвищення загальноосвітнього рівня відповідно до новітніх досягнень культури, науки та техніки, ознайомлення з передовим бібліотечним досвідом.

Протягом року співробітники БЦ взяли участь у 12 семінарах по роботі з ресурсами тестових доступів (група – 15 співробітників).

Для працівників бібліотеки було організовано 12 тренінгів і практико-орієнтованих лекцій у рамках курсу «Мистецтво й анімація в публічному просторі», організованого Центром освіти дорослих (навчання пройшла група з 12 співробітників).

У бібліотеці було проведено семінар з основних вимог до науково-освітньої інформації, що розміщується в групі «Бібліотека СумДУ» в соціальній мережі «ВКонтакте» (група – 20 співробітників).

1 співробітник узяв участь у семінарі для співробітників університету «Участь СумДУ в рейтингах QS: робота з експертами».

12 співробітників узяло участь у вебінарі зі створення цифрового архіву від компанії KIC.

Однією з найбільш поширених традиційних форм підвищення компетентності, що дозволяє різнобічно висвітлювати питання теорії та практики бібліотечної діяльності, є семінари, науково-практичні конференції.

Протягом року співробітники бібліотеки брали участь у регіональних, всеукраїнських і міжнародних конференціях, семінарах, присвячених актуальним питанням розвитку бібліотечної діяльності (5 співробітників, 10 заходів), у засіданні робочої групи з розробки технічних завдань для створення Національного репозитарію академічних робіт (м. Київ), семінарі з авторського права для бібліотекарів (м. Київ) та ін.

За участь у навчальних онлайн-семінарах по роботі з електронними ресурсами (Web of Science, Scopus), професійних тренінгах із питань авторського права та роботі з Вікіпедією співробітники отримали сертифікати.

8. Розвиток мережі та on-line сервісів бібліотеки

8.1 Організація роботи мережі

1. Парк КРМ бібліотеки: налічує **145** (171 – в т.ч. 73 УАБС) АРМ, у т.ч. 49 – службових і **96** користувацьких, працює зона WiFi в усіх підрозділах (наразі WiFi зона центральної бібліотеки здатна одночасно обслуговувати 30 онлайн користувачів Інтернет).

2. Забезпечується постійний онлайн-доступ до Електронного каталогу з усіх АРМ, підключених до мережі Інтернет.

3. В автоматизованому режимі виконується книговидача й обслуговування усіх **14 711** (16 518 – в т.ч. 2 923 УАБС) користувачів ЦБ, Медичної бібліотеки та Філії бібліотеки.

4. Кількість місць із доступом до Інтернет 119 (131 - в т.ч. 55 УАБС) АРМ.

5. До послуг користувачів 96 КРМ у читальних залах бібліотеки. У 2016 році **7 440** (8 356) користувачів скористалися КРМ.

6. Забезпечувалися послуги з копіювання/конвертації інформації (запис на змінні носії інформації, сканування, друк, копіювання).

8.2 Розвиток on-line сервісів бібліотеки.

Із метою надання користувачам своєчасної, актуальної інформації для навчання та наукової діяльності проводиться постійний моніторинг та аналіз роботи онлайн-сервісів бібліотеки. Протягом року здійснювалась підтримка та доопрацювання сервісів АБІС «УФД/Бібліотека». У результаті об'єднання СумДУ й УАБС виникла необхідність інтеграції всіх ресурсів бібліотек із метою ефективного обслуговування всіх категорій користувачів.

1. Підтримка та доопрацювання сервісів АБІС «УФД/Бібліотека»:

- інтегровано в єдину систему АБІС «УФД/Бібліотека» 138 211 бібліографічних записів із АБІС «ІРБІС» бібліотеки УАБС;
- проведено роботи щодо виправлення помилок, що виникли при конвертації документів із програми ІРБІС в УФД (виправлення шифрів УДК, штрих-кодів, RFID-міток документів та ін.);
- оновлено модуль «Реєстр читачів» з урахуванням доданих користувачів Філії бібліотеки (УАБС);
- реалізовано можливість реєстрації, обробки, редагування, видачі документів з радіо-мітками з фонду Філії бібліотеки (УАБС) шляхом створення нового поля «RFID» в усіх базах системи УФД/Бібліотека;
- створено можливість обслуговування користувачів із читацькими квитками, створеними за RFID-технологіями (студенти УАБС, що продовжують навчання в СумДУ й обслуговувались раніше в бібліотеці УАБС) в усіх підрозділах бібліотеки;
- проведено роботи із захисту сервера бібліотеки від хакерських атак;
- додано поле для пошуку документів за номером ISBN.

2. Впроваджено нові сервіси Електронного каталогу:

- встановлено програмне забезпечення «УФД/Термінал» для роботи з Електронним каталогом через сенсорні термінали в залі каталогів і Медичній бібліотеці;
- здійснено перехід на нову версію 3.0 окремого програмного модуля «WEB» програмної системи «УФД/Бібліотека». У версії 3.0 системи введені засоби авторизованого доступу користувачів, у повному обсязі реалізовані засоби перегляду переліків замовлень, відмовлень, виданих документів, списку відібраних.

3. Доопрацьовувалися сервіси Електронного каталогу:

- on-line замовлення літератури – виконано 4 324 (2,9 тис.) замовлень;
- індексація записів пошуковими системами Інтернет;
- поповнення новими відеолекціями розділу «Відкриті навчальні онлайн-матеріали»;
- оновлені англо- та російськомовна web-версії електронного каталогу;
- за умови авторизації користувача на сайті реалізовано можливість замовлення літератури, доступу до електронної бібліотеки (у локальній мережі), формування списку літератури, перегляд власного формуляру, списку замовлень.

4. Створено інформаційну сторінку «Нові надходження» на сайті бібліотеки з інформацією про найцікавіші нові видання, що включає анотацію та зображення обкладинки книги.
5. Створено сторінку «Студентам-заочникам» на сайті бібліотеки для надання інформації про бібліотеку та її ресурси для даної категорії користувачів.

9. Організація доступу до електронних ресурсів

Доступ до всіх ресурсів бібліотеки здійснюється через сайт бібліотеки library.sumdu.edu.ua через мережу Інтернет або в локальному доступі. Загальна кількість електронних видань у 2016 році складає 102 431 назву (92 889 – у т.ч. 2 771 CD – диски УАБС) (документи на змінних носіях і мережні документи).

У 2016 році надавався доступ до передплачених електронних баз: Scopus, Ліга-Закон, Леонорм-Інформ, електронний словник АВВУУ Lingvo, книги видавництва «Центр навчальної літератури».

Статистика використання:

- Scopus: скористалося ресурсом – переглядів 1 802;
- Книги видавництва «Центр навчальної літератури»: завантажено документів 562 (455);
- Леонорм-Інформ: користувачів – 192 (186);
- Ліга-Закон: користувачів – 568 (520);
- Електронний словник АВВУУ Lingvo: користувачів – 58 (42).

Організовано 12 тріал-періодів для тестування комерційних наукових баз, що надавалися центральній бібліотеці, у т.ч. медичній бібліотеці та філії бібліотеки за участю консорціуму «Інформатіо», проекту ElibUkr та e-VERUM.

Колекція «Електронні ресурси вільного доступу» налічує понад 150 електронних, універсальних за змістом, баз. Доступ до ресурсів реалізований із сайту бібліотеки. Статистика: 13,5 тис. переходів із сайту бібліотеки.

Ресурси вільного доступу представлені в колекції Авторитетні академічні ресурси, які активно поповнюються та використовуються світовою науковою спільнотою.

10. Розвиток власних електронних баз

10.1 Сайт бібліотеки – library.sumdu.edu.ua

Сайт бібліотеки є основним джерелом доступу до всіх ресурсів – власних, передплатних та інтернет-ресурсів, згрупованих за тематикою.

Здійснюється самостійне адміністрування власного сайту співробітниками бібліотеки: систематична робота над дизайном, тестування юзабіліті, наповнення контентом, підтримка в актуальному стані, розвиток потужних ресурсних баз (у тому числі, тематичних), впровадження on-line сервісів.

Таблиця 3. Статистика сайту бібліотеки

№	Статистика сайту:	2015	2016	Динаміка	Динаміка %
1.	візитів на сайт	231 827	221 214	10 613	-4,6%
	переглядів	682 367	644 131	38 236	-5,6%
	географія	99	104	5	+4,8%
	проіндексовано Google	11 300	16 184	1 156	+43%

Діаграма 5. Використання сайту бібліотеки

На 2017 рік запланована модернізація сайту бібліотеки як одного з основних джерел забезпечення наукової й освітньої діяльності університету.

10.2 Проект «Інституційний репозитарій СумДУ» essuir.sumdu.edu.ua

У цьому році велось поточне наповнення Репозитарію, проводилися роботи з пошукової оптимізації, аналізувалась статистика за показниками сайтів Openstat, Liveinternet, проводився моніторинг цитування за системою Google Scholar, індексації сайту пошуковими системами. Проводилося навчання та консультування депозиторів, популяризація ресурсу.

Протягом року проводилось постійне індивідуальне консультування депозиторів щодо поточних питань під час архівування. Надано 420 консультацій.

Щороку Репозитарій СумДУ займає високі позиції світового рейтингу Webometrics серед репозитаріїв в Україні.

Січень 2016 р.:

У загальному рейтингу репозитаріїв Webometrics – **211** позиція eSSUIR із 205.

Серед інституційних репозитаріїв Webometrics – **294** позиція eSSUIR із 2 297.

Друге місце eSSUIR із 50 українських репозитаріїв, що увійшли до рейтингу.

Липень 2016 р.:

У загальному рейтингу репозитаріїв Webometrics – 315 позиція eSSUIR із 2 275.

Серед інституційних репозитаріїв Webometrics – **288** позиція eSSUIR із 2 189.

Перше місце eSSUIR із 46 українських репозитаріїв, що увійшли до рейтингу.

Протягом року здійснювалась популяризація ресурсу на сайті університету (3 статті), у групі «ВКонтакте» (10 постів), інформаційні e-mail розсилки (12 тем) на електронні скриньки депозиторів.

Таблиця 4. Статистика контенту та популярності репозитарію

№	Статистика репозитарію	2015	2016	Динаміка	Динаміка %
1.	Контент:				
	документів, усього:	42 536	47 930	5 394	+11%
	введено	4 779	5 540	761	+13%
	авторів/депозиторів	6380/850	6540/921	160/71	+2%
2.	Статистика використання:				
	візитів	155 978	152 602	3 376	-2%
	переглядів	536 904	551 153	14 249	+2%
	завантажень документів	2 332 725	2 122 402	210 323	-9%
	географія	140	158	18	+11,4%
3.	Вебометрія:		15 513	799	+5%
	проіндексовано Google	259 000	368 926	109 926	+30%
	цитовань док. Google Scholar	32 800	377 000	118 000	+31%

У зв'язку з об'єднанням СумДУ і УАБС розпочато процес об'єднання репозитаріїв двох ВНЗ. Перша частина запланованих заходів з інтеграції репозитаріїв виконана в повному обсязі:

- здійснено перехід на нову версію програмного забезпечення DSpace 5.5;
- оновлено протокол ОАІ до версії 2.0 – для коректної роботи механізму збору записів та обміну метаданими;
- інтеграція тегів DC у публікації – із метою інтеграції з хаб-репозиторіями;
- обробка файлів розміру > 5 МБ, що не індексуються Google Scholar автоматично;
- удосконалення пошукового інструменту, додавання можливості пошуку публікацій за певний період;

- удосконалення механізму фільтрації даних – сортування результатів пошуку за автором, назвою, роком видання публікації.

Протягом року було здійснено постійну підтримку ресурсу:

- моніторинг параметрів функціонування серверу репозитарію,
- сервісне обслуговування бази даних репозитарію та файлової структури,
- оновлення бази даних відповідно до оновлення рекомендацій на dspace.org,
- виправлення поточних помилок, знайдених під час використання системи,
- проведення критичного оновлення помилок знайдених розробниками (dspace).

Проводиться робота з оновлення структури Репозитарію відповідно до актуальної структури університету (внутрішня та зовнішня структура – назви інститутів, факультетів, кафедр), конвертації даних про депозиторів.

Виконання розділу 2 з Інтеграції репозитаріїв СумДУ й УАБС стало можливим після налагодження локальної мережі на базі УАБС (у домені sumdu.edu.ua) та надання доступу до серверу Репозитарію. Після завершення оновлення структури та контингенту депозиторів планується поступове перенесення матеріалів до репозитарію СумДУ, оновлення Інструкції з самоархівування, Положення про Репозитарій та організація навчальних та інформаційних заходів для депозиторів.

10.3 Електронний каталог бібліотеки

Таблиця 5. Статистика контенту та популярності сайту Е-каталогу

№	Статистика сайту ЕК:	2015	2016	Динаміка	Динаміка %
1.	Контент:				
1.1	описів документів (у т.ч. 138 200 документів, занесених з ЕК УАБС)	441 419	610 002	168 583	+27%
	у т. ч. введено за рік (у т.ч. 138 200 документів, занесених з ЕК УАБС)	36 042	168 583	132 541	+78%
1.2	Електронна бібліотека ЕК	46 958	51 282	4 324	+8%
	у т. ч. введено за рік	11 017	4 324	6 693	-60%
2.	on-line сервіси:				
	перегляд формуляру	8 336	6 732	1 604	-19%
	замовлення літератури	2 859	4 324	1 465	+33%
3.	Завантаження текстів документів	358 992	332 479	26 513	-7%
4.	Вебметрія:				
	проіндексовано Google	213 000	76 600	136 400	-64%

За **2016 рік** в Електронний каталог **введено 6 693** (11 017) повнотекстових електронних документів: відскановано **218** (328), електронні видання кафедр – 48 (47), заархівовано з Інтернет 6 010 (10 606), електронні копії видавництва СумДУ **417** (364).

Оновлено та відредаговано базу забезпеченості дисциплін СумДУ.

Відредаговано в електронному каталозі (76 075) описів.

Діаграма 6. Динаміка зростання Електронної бібліотеки

Доступ до електронної бібліотеки здійснюється з локальної мережі університету за наявності читацького квитка та за умови авторизації користувачів.

10.4 Вплив ресурсів бібліотеки на вебметричні показники сайту університету sumdu.edu.ua:

Активне наповнення сайтів бібліотеки: library.sumdu.edu.ua, lib.sumdu.edu.ua, essuir.sumdu.edu.ua, просування у мережі, суттєво впливає на усі вебметричні показники ресурсів університету.

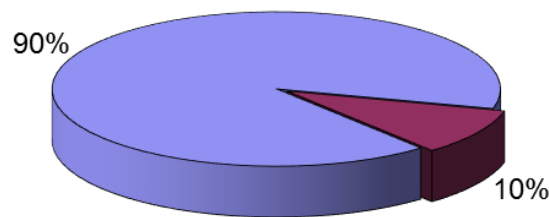
Таблиця 6. Загальна статистика сайтів, що підтримуються бібліотекою

1.	Статистика сайтів бібліотеки:	2015	2016	Динаміка	Динаміка у %
	кількість відвідувань	386 315	373 816	12 499	-3,2%
	переглядів	1 219 271	1 195 284	23 987	-1,9%
	географія	140	158	18	+11,4%
	популярних сторінок	32 054	31 697	357	-1%
2.	Вебметрія:				
	цитовань док. Google Scholar	32 956	36 838	3 882	+10,5%
	проіндексовано Google	483 300	461 710	21 590	-4,5%

Діаграма 7. Доля сайтів бібліотеки у загальноуніверситетських вебметричних показниках цитувань робіт Google Scholar.

**Кількість проіндексованих Google Scholar
повнотекстових наукових публікацій
з сайту СумДУ - 39 008**

■ Сайти бібліотеки - 30 585 ■ Інші сайти СумДУ - 3 315

11. Проблемні питання. Основні плани на 2017 рік

1. Для створення єдиного доступу до інформаційних ресурсів СумДУ:

- завершити роботу зі створення системи доступу, яка об'єднає в єдиний простір інформаційні ресурси базового ВНЗ, інститутів Шостки та Конотопу, Машинобудівного коледжу до Електронної бібліотеки, Електронного каталогу, комерційних (платних) наукових баз даних і ресурсів тестового доступу для розширення інформаційних послуг і надання рівних умов доступу;
- завершити роботу з інтеграції Репозитаріїв СумДУ й УАБС.

2. Для організації ефективної наукової, творчої, самостійної роботи користувачів, покращення якості обслуговування та створення комфортних умов роботи:

- із метою визначення та створення умов для самостійної роботи студентів, удосконалення якості бібліотечно-інформаційного обслуговування, спільно з Центром соціально-гуманітарних аспектів регіональних досліджень, провести диференційне анкетування серед усіх категорій користувачів бібліотеки;
- із метою підвищення якості надання бібліотечних послуг налагодити співпрацю з факультетами, кафедрами, інститутами університету та продовжити роботу з організації зустрічей, обговорень, обміну досвідом із керівниками факультетів, кафедр, інститутів університету;
- читальний зал науково-технічної та економічної літератури (ЦБ, 4 поверх, к. 405) реорганізувати в Науковий читальний зал, в якому будуть представлені дисертації, автореферати, магістерські роботи, звіти про НДР,

сучасна наукова періодика, матеріали конференцій, наукова література, ДСТУ та буде наданий доступ до авторитетних наукових інформаційних ресурсів і баз даних. Створити умови для проведення заходів наукового спрямування (вебінарів, семінарів, круглих столів) – придбати мультимедійне обладнання;

- розширити перелік платних послуг бібліотеки (заплановано на 2017 р.: УДК для сторонніх користувачів, оформлення тимчасового (одноразового) читацького квитка, оформлення читацького квитка для школярів (пільгова ціна), виготовлення бейджів, візитівок (для співробітників, для учасників конференцій), надання приміщень бібліотеки в оренду; сканування документів із редагуванням;

- встановити касовий апарат для оплати послуг без комісії банку (заплановано на наступний рік встановити касовий апарат у Центральній бібліотеці та Філії бібліотеки).

3. Підтримка та модернізація технологій і сервісів:

- на виконання Закону України «Про авторське право і суміжні права» доступ до Електронної бібліотеки (видання, що не є інтелектуальною власністю СумДУ) здійснюється з локальної мережі за умови авторизації. Створити умови доступу до Електронної бібліотеки в режимі перегляду без можливості скачування електронні копії видань;

- організувати роботу з впровадження в наукову та навчальну діяльність університету антиплагіатної програми «Unplag» та надання методичної допомоги відповідальним на факультетах і кафедрах.

Директор бібліотеки

І.М. Капленко